

УДК 636.4.082

© 2011

*Голуб Н.Д., кандидат сільськогосподарських наук,
Гребенник Г.М., кандидат сільськогосподарських наук
Полтавська державна аграрна академія*

ВИКОРИСТАННЯ КНУРІВ ЗАРУБІЖНИХ ГЕНОТИПІВ У ПЛЕМІННИХ ГОСПОДАРСТВАХ УКРАЇНИ

Рецензент – кандидат сільськогосподарських наук В.А. Коротков

Останні роки в Україну завезено значну кількість свиней великої білої породи зарубіжних генотипів. Дані тварини розповсюджуються в племінні господарства. Значний завіз даних генотипів був проведений у племзавод ТОВ «Агрофірма «Низи» (Шпепівка) Сумської області. Впродовж 10 років у господарстві використовуються кнури зарубіжних генотипів різного походження – німецького, естонського, датського, угорського. Проведено аналіз використання даних кнурів у порівнянні з кнурами великої білої породи українського походження. Встановлено, що кнури зарубіжних генотипів добре пристосовуються в умовах Сумщини, мають хорошу багатоплідність (10,4–10,8 поросят), збереженість поросят (у межах 90,0–94,0) і живу масу їх (18,4–18,8 кг).

Ключові слова: зарубіжне походження, генотип, багатоплідність, жива маса, збереженість поросят, гібрид, спеціалізовані лінії, типи.

Постановка проблеми. Галузь свинарства є найбільш перспективною у вирішенні м'ясної проблеми в країні. Враховуючи значну спадковість відгодівельних і м'ясних якостей свиней, особлива увага надається підвищенню продуктивності свиней за рахунок селекційного процесу, особливо оцінці їх за відгодівельними якостями нащадків та власною продуктивністю.

Селекційно-племенна робота з великою білою породою свиней у племінних господарствах України ведеться в чотирьох напрямках: створення спеціалізованих ліній і типів із поліпшеними материнськими якостями (УВБ-1); із поліпшеними відгодівельними якостями (УВБ-2); із поліпшеними м'ясними якостями (УВБ-3) та за незалежними ознаками [3]. Дані лінії й типи широко використовуються для одержання внутрішньо-породних і міжпородних гібридів. При цьому значний вплив на формування продуктивності й розвитку свиней виявили свині великої білої породи зарубіжної селекції, які завозили в Україну: шведської, англійської, естонської. Вони використовувалися при створенні вітчизняних заводських ліній і типів, що сприяло значному підвищенню швидкостиглості свиней та поліпшенню їх м'ясних якостей.

Останні роки в Україну завезені свині великої білої породи англійського, німецького, датського, французького та угорського походження. Саме тому питання вивчення ефективності їх використання є актуальним і новим.

Аналіз основних досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання проблеми. В останні роки в племінні господарства України завозилися свині великої білої породи зі Швеції, Канади, Естонії, Англії, Німеччини, Данії, Франції, Угорщини. Ці генотипи свиней значно вплинули на формування великої білої породи в Україні. Одержана чимала кількість даних щодо використання кнурів названих генотипів.

Останнім часом, у зв'язку з погіршенням рівня годівлі свиней, окремі вчені вважають небажаним використання кнурів зарубіжної селекції, тим більше, що у провідних племзаводах створені заводські й спеціалізовані лінії у великій білій породі з прилиттям крові свиней зарубіжних генотипів [6].

Однак, дослідженнями багатьох вчених встановлено певне підвищення продуктивності свиней при використанні кнурів зарубіжних генотипів. Використання свиней великої білої породи шведської селекції сприяло підвищенню багатоплідності свиней на 4–5 %, скоростиглості – на 3–5 %, а також підвищенню виходу м'яса в тушах на 2–3 %, а при використанні свиноматок внутрішньопородного типу УВБ-1 у поєднанні з кнурами батьківських форм – великої білої естонської селекції (ВБЕ), полтавським м'ясним типом (ПМ-1), ландрас (Л) і дюрк (Д) спостерігається підвищення багатоплідності на 11 % [2, 4, 5].

Ці дані підтверджені іншими дослідженнями, де спостерігалось підвищення багатоплідності на 11,98 % і маси гнізда поросят при відлученні – 14,65 % на користь ВБЕ [2]. Використання кнурів великої білої породи англійської селекції сприяє більш ефективному використанню кормів і збільшенню м'яса в тушах на 3,95 % [8].

У ході поєднання різних генотипів свиней французької селекції також відмічено підвищен-

ня репродуктивних і м'ясних якостей [7].

При вивченні впливу кнурів великої білої породи естонської й німецької селекції на продуктивність і розвиток свиней лебединського заводського типу (ЛЗТ УВБ-2) встановлено значне поліпшення м'ясних якостей свиней [5].

Однак завіз і використання генотипів зарубіжної селекції під час проводиться безсистемно і не в усіх господарствах дає позитивні результати. Тому виникла необхідність проаналізувати результати використання свиней зарубіжних генотипів у господарствах України й визначити ефективність їх використання.

Мета досліджень та методика їх проведення. У зв'язку з вищевикладеним, основною метою наших досліджень передбачається вивчити продуктивні якості свиней великої білої породи вітчизняного походження в поєднанні з зарубіжними генотипами та ефективність їх використання.

Для здійснення поставленої мети були вирішені такі завдання: проведений аналіз опоросів свиноматок у господарстві; вивчені репродуктивні якості свиноматок у поєднанні з кнурами зарубіжних генотипів.

На основі аналізу записів у книгах опоросів і приплоду та карточках продуктивності кнурів визначена багатоплідність свиноматок, процент

виходу живих поросят, а також процент збереження їх до двомісячного віку і середня жива маса одного поросяти у даному віці.

Результати дослідження. Одним із важливих економічних показників, які впливають на ефективність галузі свинарства, є відтворювальна здатність кнурів і свиноматок. У племзавод ТОВ «Агрофірма «Низи» були завезені в різні періоди генотипи великої білої породи естонського походження генеалогічних ліній Йола, Принца, Алпінса та інші, датського походження із племзаводу «Степний» Запорізької області, німецького походження із Німеччини генеалогічних ліній Цаго, Вінцера і Фалтона, угорського походження із ТОВ «Агро-Овен» племзаводу «Магдалинівський» Дніпропетровської області генеалогічних ліній Баллу, Дональда та Егона.

Результати використання кнурів наведені в таблиці 1.

Як свідчать дані таблиці 1, було проаналізовано відтворна здатність 42 кнурів-плідників. Серед кнурів українського походження проаналізовано 19 кнурів п'яти генеалогічних ліній. Всього було одержано 651 опоросів, у тому числі 34 аварійних, що становить 5,2 %. Найменший відсоток аварійних опоросів відмічено у кнурів лінії Громкого – 4,3 %, взагалі відсутні – у Драчуна.

1. Ефективність використання кнурів-плідників

Генеалогічні лінії кнурів	Оцінено кнурів, гол.	Кількість врахованих опоросів, шт.	Кількість аварійних опоросів, шт.	Відсоток врахованих опоросів, шт.
Громкий	7	246	11	95,7
Сват	5	189	14	93,1
Шалун	4	86	6	93,5
Лафет	2	71	4	94,7
Драчун	1	30	-	100
Української селекції	19	617	34	94,8
Йола	2	55	1	98,2
Принц	1	37	3	92,5
Алпінс	2	30	-	100
Чемпіон-Бой	1	7	-	100
Вайсс	1	9	1	90
Наполеон	1	8	-	100
Естонської селекції	8	146	5	96,7
Вінцер	1	5	1	83,3
Німецької селекції	1	5	1	83,3
ВБДП датської селекції	8	370	12	96,8
Егон	2	18	2	90,0
Баллу	3	51	2	96,2
Дональд	1	39	-	100
Угорської селекції	6	108	4	96,4

2. Продуктивність свиноматок

Лінії кнурів	Опоро- силось свинома- ток, гол	Народилося поросят, гол.				% жи- вих поро- сят	У 2 місяці				% збере- женості поросят
		усьо- го	з них на 1 опо- рос	у т.ч. живих			усього поро- сят живих	у т.ч. на 1 опо- рос, гол	жива маса, кг		
				усьо- го	на 1 опо- рос				загаль- на	1 поро- сяти	
Українсько- го похо- дження	617	6626	10,74	6528	10,58	98,5	6074	9,84	113363	18,7	93,0
Естонського походження	146	1549	10,61	1529	10,47	98,7	1413	9,68	26405	18,7	92,4
Німецького походження	5	58	11,6	52	10,4	90,0	52	10,4	957	18,4	90,0
Датського походження	370	4018	10,86	39,74	10,74	98,9	3734	10,09	69068	18,5	94,0
Угорського походження	108	1183	10,95	1166	10,8	98,6	1085	10,05	20350	18,8	93,0

Від кнурів естонського походження одержано 151 опоросів, із яких п'ять опоросів аварійних (3,3%).

Найбільшу кількість аварійних опоросів одержали від кнура Принца (7,5 %). У Алпінса, Чемпіон-Боя і Наполеона аварійні опороси відсутні.

Від кнурів датського походження одержано 382 опоросів, із яких 12 аварійних, тобто становить 3,2 %.

Від кнурів угорського походження із 112 оцінених опороси виявлено аварійних всього 4 опороси, або 3,6 %.

Кнур німецького походження спарував всього 5 свиноматок, аварійні опороси відсутні.

Продуктивність свиноматок, спарованих даними кнурами, відображена в таблиці 2.

Багатоплідність свиноматок, спарованих даними кнурами, достатньо висока: всього народжувалося 11,6–10,61 поросят на 1 опорос, у тому числі 10,4–10,8 живих поросят.

Відсоток живих поросят в усіх лініях кнурів був на рівні 98,5–98,9 %, окрім кнура німецького походження, де цей показник становив 90,0 %.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Березовский Н.Д. Продуктивность свиноматок внутрипородного типа УКБ-1 в сочетании с хряками отцовских форм / Н.Д. Березовский, Ю.С. Цыганчук // Свиноводство. – К.: Урожай, 1987. – Вып. 43. – С. 3–5.
2. Березовський М.Д. Використання свиней великої білої породи зарубіжної селекції / М.Д. Березовський, В.А. Коротков // Селекція: Наук. ви-

На цьому ж рівні й вихід поросят у віці 2 місяці у кнура німецького походження.

Кнури українського, естонського та угорського походження мають вихід поросят до 2-місячного віку в межах 93 %, а датського походження – 94 %. За розвитком поросят у віці 2 місяці значної різниці між різними генотипами не встановлено. Жива маса одного поросяти коливається в межах 18,4–18,8 кг.

Висновки: 1. Свині зарубіжного походження добре адаптуються в умовах господарств України і проявляють достатньо високу продуктивність: багатоплідність 10,4–10,8 поросят, вихід живих поросят при народженні 90–98,9 %, а у 2 місяці – 90–94 %.

2. Використання кнурів датських і угорських генотипів сприяє підвищенню багатоплідності свиноматок на 0,16–0,22 голів.

3. Гірші адаптаційні здатності мали кнури генотипу німецького походження. Багатоплідність спарованих маток даними кнурами становить 10,4 поросят, що нижче українських генотипів на 0,18 голів; процент збереження поросят при народженні нижчий на 8,5 %.

робн. бюл. / Національне об'єднання по племінній справі у тваринництві "Укрплемоб'єднання". – К., 1996. – Число 3. – С. 127–129.

3. Березовский Н.Д. Специализация селекции крупной белой породы свиней в Украине / Н.Д. Березовский // Аграрний вісник Причорномор'я. Зб. наук. праць. – Одеса, 2006. – Вип. 32. – С. 29–30.

4. *Голуб Н.Д.* Влияние крупной белой породы свиней "шведской селекции" на продуктивность свиней племзавода "Михайловка" / Н.Д. Голуб, Е.Н. Бондаревская // Свиноводство. – К. : Урожай, 1990. – Вып. 45. – С. 17–21.
5. *Голуб Н.Д.* Вплив кнурів великої білої породи зарубіжної селекції на репродуктивні якості свиноматок / Н.Д. Голуб, Г.М. Гребеник, В.М. Нагевич, Є.В. Чухліб // Науковий вісник НАУ. – К., 2000. – Вип. 21. – С. 148–150.
6. *Голуб Н.Д.* Племінне свинарство Сумщини: історія та сучасність. / Н.Д. Голуб, В.М. Нагевич, Г.М. Гребеник // Полтава, 2005. – 70 с.
7. *Кістон І.В.* Порівняльна характеристика різних генотипів свиней французької селекції та їх поєднань / І.В. Кістон // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – Миколаїв, 2002. – Вип. 3. – С. 247–249.
8. *Хатько І.В.* Свині зарубіжної селекції / І.В. Хатько // Сільський вісник Кіровоградщини. – 1996. – № 8. – С. 12–13.